

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НЕЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Систематизовано підходи до визначення сутності фінансової стійкості досліджено фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансовий стан, тип фінансової стійкості, управління фінансовою стійкістю, показники фінансової стійкості.

Abstract

The approaches to determining the essence of financial stability are systematized. The factors influencing the financial stability of an enterprise are investigated

Keywords: financial stability, financial status, type of financial stability, financial stability management, indicators of financial stability.

Вступ

Всі підприємства України перебуваючи в сучасних умовах господарювання, функціонують в економічних умовах, які мають тенденцію постійно змінюватись. Однак не лише фактори зовнішнього середовища негативно впливають на діяльність підприємства, але й відсутність певного забезпечення для відповідного рівня фінансової стійкості. Основним підґрунтям для нормального функціонування підприємства, а також поступового зростання його економічного потенціалу є: позитивні значення показників фінансової стійкості. Управління фінансовою стійкістю є одним із основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, а також необхідною передумовою для стабільного розвитку підприємства в цілому. І саме тому, у час підвищення процесів глобалізації в економіці, забезпечення фінансової стійкості та управління нею є одним із пріоритетних завдань.

Метою даної роботи є систематизація підходів до визначення фінансової стійкості та факторів, що впливають на неї.

Результати досліджень

В умовах становлення ринкових відносин кожен суб'єкт господарювання повинен володіти достовірною інформацією про фінансову стійкість як власного підприємства, так і своїх партнерів. Оцінка фінансової стійкості дає змогу зовнішнім суб'єктам аналізу (банкам, партнерам із договірних відносин, контролюючим органам) визначити фінансові можливості підприємства на перспективу, дати оцінку фінансової незалежності від зовнішніх джерел, скласти в загальній формі прогноз майбутнього фінансового стану. У процесі управління підприємством вагоме місце виділяють стратегічному аналізу фінансової стійкості, який має опиратись на сучасне методологічне забезпечення економічного аналізу, завданням якого є розкриття причинно-наслідкових зв'язків між рівнем фінансової стійкості підприємства та факторами, що його обумовлюють. Аналіз фінансової стійкості дає змогу визначити фінансові можливості підприємства на відповідну перспективу [1].

Багато вчених розглядали поняття фінансової стійкості як невід'ємної складової фінансового стану успішно діючого підприємства і тому у кожного науковця свій підхід до визначення сутності фінансової стійкості (таблиця 1).

Дослідивши дані визначення, можна дійти висновку, що в загальному вигляді фінансова стійкість - це комплексна характеристика фінансового стану підприємства, яка відображає в процесі взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів впливу досягнення стану фінансової рівноваги і здатність не лише утримувати на відповідному рівні протягом деякого часу основні характеристики діяльності підприємства, але й функціонувати і розвиватися.

З даного визначення чітко випливає, що на фінансову стійкість впливають зовнішні і внутрішні фактори. Ступінь впливу даних факторів і фінансових ризиків на фінансову діяльність підприємства залежить від кон'юнктури фінансового ринку і зміни економіко-політичної ситуації в країні.

Таблиця 1

Систематизація визначення фінансової стійкості представлено різними авторами

Автор	Фінансова стійкість – це
Крухмаль О.В. [2]	здатність системи протистояти зовнішнім факторам впливу
Цал-Цалко Ю.С. [3]	стан активів підприємства, що гарантує йому достатню платоспроможність
Савицька Г.В. [4]	здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у зовнішньому і внутрішньому середовищі, яке змінюється; що гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість в межах припустимого рівня ризику
Ковальов А.І, Привалов В.П. [5]	фінансова незалежність підприємства, тобто здатність маневрувати власними коштами, достатня фінансова забезпеченість безперервного процесу діяльності
Костирко Л. А. [6]	інтегральна характеристика здатності підприємства як системи трансформувати фінансові ресурси з максимальною економічною вигодою і мінімальним ризиком

Систематизувавши думки численних авторів, а також матеріали довідників, можна виокремити такі внутрішні фактори впливу на фінансову стійкість підприємства [2-8] :

- 1) галузева належність суб'єкта господарювання;
- 2) структура продукції (послуг), що випускається, її частка в загальному платоспроможному попиті;
- 3) розмір сплаченого статутного капіталу;
- 4) розмір і структура витрат, їх динаміка у порівнянні з прибутком;
- 5) стан майна і фінансових ресурсів, включаючи запаси й резерви.

Суттєво впливають на підприємство взагалі й фінансову стійкість і зовнішні фактори [2-8]:

- 1) економічні умови господарювання;
- 2) політична стабільність;
- 3) техніка і технологія;
- 4) платоспроможний попит споживачів;
- 5) економічна і фінансово – кредитна законодавча база;
- 6) соціальна і екологічна ситуація в суспільстві;
- 7) податкова політика;
- 8) рівень конкурентної боротьби;
- 9) розвиток фінансового і страхового ринку.

Розглянувши ці чинники можна дійти висновку, що підприємство може управляти безпосередньо лише внутрішніми чинниками впливу на фінансову стійкість. Саме тому найбільшої уваги необхідно приділяти саме цій групі чинників, адже забезпечення оптимального співвідношення між постійними і змінними витратами, вибір виду діяльності і структури продукції, ефективне управління не обіговими активами, забезпечення раціональної структури капіталу, правильний вибір стратегії і тактики управління фінансовими ресурсами і прибутком, впровадження нових технологічних моделей та забезпечення випуску конкурентоспроможної продукції, дослідження і розробка можливих шляхів розвитку фінансів підприємства в перспективі – фактори, які повністю або частково залежать від підприємств.

На сьогоднішній день найбільше впливають на фінансову стійкість підприємства економічні, фінансові, політичні, соціальні та екологічні чинники. Вони можуть зумовити виникнення кризових явищ, банкрутство і ліквідацію підприємства. Необхідно зауважити, що на сучасному етапі розвитку економіки України фінансова стійкість багатьох підприємств істотно погіршилася. Основними чинниками цього є фінансово-економічна криза в Україні, зростання інфляції, нестабільна державна податкова і кредитна політика.

Висновки

Отже, на основі систематизації підходів до визначення фінансової стійкості підприємства можна сказати, що найточнішим і найповнішим визначенням фінансової стійкості є властивість підприємства, яка відображає в процесі взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів впливу досягнення

стану фінансової рівноваги і здатність не лише утримувати на відповідному рівні протягом деякого часу основні характеристики діяльності підприємства, але і функціонувати і розвиватися.

Встановлено, що на фінансову стійкість впливає значна кількість чинників зовнішнього та внутрішнього характеру, які поділяються на економічні, фінансові, соціальні, політичні та екологічні. При цьому найбільший вплив на фінансову стійкість мають економічні та фінансові чинники.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчально-методичний посібник / Базилінська О. Я. – К.: 2009. – 328 с.
2. Крухмаль О.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи : монографія / Крухмаль О.В., Коваленко В.В. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 198с.
3. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. / Цал-Цалко Ю. С. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. / Г. В. Савицька – 2-ге вид., випр. і доп.. – К., 2005. – 662 с.
5. Ковалев, А. И. Анализ финансового состояния предприятия: монография / А. И.Ковалев, В. П. Привалов. - 5.изд.,перераб.и доп. – М. : Центр экономики и маркетинга, 2001. – 249 с.
6. Костирко Л.А. Аналіз потенціалу фінансової в системі управління вартістю підприємства/ Л.А. Костирко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2015. – № 4 (221). – С. 122-128.
7. Єпіфанова І. Ю. Сучасні підходи до аналізу ефективності оптимізації структури капіталу підприємств кондитерської галузі України [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, О. Г. Стемблевська // Економіка та суспільство. – 2016. – № 7. – С. 313-319. – Режим доступу : <http://economyandsociety.in.ua>
8. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.

Савельєва Аліна Олександрівна – студентка групи МОФ-156, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: savielieva.alina@gmail.com

Науковий керівник: **Ірина Юрїївна Єпіфанова** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Alina O. Savielieva – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: savielieva.alina@gmail.com

Supervisor: **Irina Yu. Yepifanova** – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia